

Evaluatie Regioprogramma Jeugd 2024

Zomer 2025

Inleiding

Alles wat we bedenken, ontwikkelen en realiseren vanuit dit meerjarige regioprogramma Jeugd komt voort uit de gezamenlijke ambitie: *In het Rijk van Nijmegen versterken we kinderen en gezinnen zodat de inzet van jeugdzorg minder vaak noodzakelijk is.*

In 2024 werkte het regioteam voor het eerst een heel jaar samen aan deze regionale ambitie. Dat leverde waardevolle inzichten op over de voortgang bij de zes opgaven van het programma. In de hoofdstukken hieronder lees je per opgave wat het doel is, wat we in 2024 hebben gedaan en wat we samen hebben gerealiseerd.

Opgave 1: Meer inclusie in de basis. Versterken kinderopvang en onderwijs, goede aansluiting onderwijs en jeugdzorg

We werken aan de transitie naar inclusiever onderwijs. Scholen moeten voor alle kinderen en jongeren een veilige plek zijn, ook voor wie kwetsbaar is. Plekken waar zij kunnen leren, de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben en waar hun veerkracht kan groeien.

Ontwikkelagenda inclusief onderwijs

Binnen deze opgave werkt het regioteam samen met het onderwijs aan het vormgeven van inclusiever onderwijs. In 2024 is de Ontwikkelagenda inclusief onderwijs opgesteld. Gemeenten en onderwijsinstellingen voor primair, voortgezet en middelbaar onderwijs in Rijk van Nijmegen, Land van Cuijk en West Maas en Waal hebben zich begin 2025 aan deze agenda gecommitteerd in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO).
In deze agenda staan de volgende vijf thema's centraal:

1. Een sterke pedagogische basis: ieder kind en iedere jongere ervaart ondersteunende netwerken, zowel thuis als op school en daarbuiten.
2. Thuiszitters: ieder kind en iedere jongere heeft recht op onderwijs dat past bij de eigen mogelijkheden en behoeften.
3. Zorg binnen onderwijs: ieder kind en iedere jongere krijgt de juiste ondersteuning om deel te kunnen nemen aan het onderwijs. Collectieve financiering zorgt dat de bureaucratie vermindert en de toegang versimpelt.
4. Expertise: ieder kind en iedere jongere heeft, zo dichtbij mogelijk, toegang tot een passende en gelijkwaardige inclusieve leeromgeving waarbij voldoende expertise beschikbaar is om goed onderwijs te bieden.
5. Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer: iedere school is een inclusieve leeromgeving waar kinderen met verschillende ondersteuningsbehoeften samen onderwijs volgen. Ieder kind en iedere jongere gaat zo dichtbij mogelijk naar de meest passende school.

Pilots collectieve financiering ZBO

In 2023 is het regioteam gestart met pilot collectieve financiering zorg binnen onderwijstijd. Deze zijn ontwikkeld in een werkgroep bestaande uit (v)so-scholen, samenwerkingsverbanden en een aantal gemeenten in de regio. De pilots liepen tot eind 2024. Drie scholen met ieder één zorgaanbieder verzorgen samen onderwijs met begeleiding en/of persoonlijke verzorging voor kinderen die dat nodig hebben.
De twee belangrijkste doelen waren meer rust in de klas en minder bureaucratie, omdat niet elk kind een eigen zorgaanbieder heeft en er geen individuele aanvragen meer nodig zijn. Onderzoeksbureau Oberon heeft in 2024 de pilots uitgebreid geëvalueerd. Zij concluderen dat deze manier van financieren bijdraagt aan bovengenoemde doelen, maar doen ook aanbevelingen om deze werkwijze de komende jaren door te ontwikkelen tot een duurzame en effectieve manier van samenwerken.

De belangrijkste aanbevelingen van Oberon zijn:

1. Zet de capaciteitsfinanciering voort op de drie pilotscholen en geef ruimte voor verdere ontwikkeling. Innovatie vergt tijd en geleidelijke aanpassing, dus neem nog eens twee à drie jaar de tijd om door te groeien en de aanpak te verfijnen.
2. Moedig scholen aan om de bestaande ruimte voor flexibele en collectieve inzet van zorgmedewerkers nog beter te benutten, met als uitgangspunt: zo collectief en preventief als mogelijk en zo individueel en curatief als nodig.
3. Organiseer met enige regelmaat intervisiesessies en scholingsmomenten voor scholen en zorgaanbieders. Gebruik deze momenten voor gezamenlijke reflectie, uitwisseling van best practices en het bespreken van knelpunten.

Aansluiting lokale teams op ondersteuningsstructuur voortgezet onderwijs

Het regioteam werkt met een aantal scholen samen om lokale teams beter aan te laten sluiten op de ondersteuningsstructuur van het voortgezet onderwijs (vo). In 2023 is het regioteam begonnen met het uitwerken van het idee van een (regionaal) vo- team. In 2024 is het plan verder uitgewerkt, waarbij veel tijd is geïnvesteerd in afstemming over rollen, taken en verantwoordelijkheden.

Daarnaast is er een kerngroep gestart waarin het vo-team wordt vormgegeven door een samenwerkingsverband tussen vo-vso, Buurtteam Jeugd en Gezin en gemeente Nijmegen. Uiteindelijk wordt er toegewerkt naar een regionaal vo-team. Deze werkwijze draagt bij aan eerdere en passendere ondersteuning voor leerlingen (en ouders) wanneer dat nodig is.

4. Werk vanuit de intensievere samenwerking tussen scholen en zorgaanbieders rondom zorg op school ook aan een betere verbinding met de zorg thuis. Richt je op het formuleren van gezamenlijke doelen en het bieden van consistente begeleiding, waarbij zowel de ondersteuning op school als in de thuissituatie wordt meegenomen.
5. Ontwikkel een eenvoudige en uniforme verantwoordingsstructuur voor het ingezette collectieve ZBO-budget.

STORM aanpak

De STORM aanpak (Strong Teens and Resilient Minds) gaat over de preventie van suïcide. Het regioteam werkt aan een uitbreiding van de STORM aanpak in onze regio. In de tweede helft van 2024 is de STORM aanpak uitgebreid van drie naar twaalf scholen. Op deze scholen is een screening uitgevoerd, waarbij we zien dat ongeveer negen procent van de jongeren suïcidaal is en bijna veertien procent ernstige somberheidsklachten vertoont. Het grootste deel van deze jongeren met suïcidale gedachten wordt hiervoor nog niet behandeld. Dankzij de STORM aanpak zijn zij doorverwezen naar de collectieve ‘Op Volle Kracht’ training, een huisarts of andere passende hulp.

Nieuwe contracten dagbesteding en dagbehandeling

Na een aanbesteding vanuit het ROB, zijn de nieuwe contracten ingegaan met de aanbieders van dagbesteding en dagbehandeling (voorschoolse dagbehandeling, onderwijstoeleidende dagbesteding, naschoolse dagbehandeling, naschoolse dagbehandeling LVB+ en BSO+). In 2024 heeft het regioteam samen met het ROB de eerste knelpunten en ontwikkelkansen opgehaald bij de betrokkenen en besproken met de organisaties. Hier kwam uit dat er behoefte is aan sturingsinstrumenten binnen de bouwstenen en verduidelijking van samenwerkingsafspraken. Dit wordt in 2025 verwerkt in een ontwikkelplan dat bijdraagt aan een stevigere sturing op de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de dagbesteding en dagbehandeling jeugd.

Opgave 2: Versterken mentale veerkracht

We werken aan een transformatie in hoe we als maatschappij kijken naar mentaal lijden en hoe we daarmee omgaan. Opvoeden en opgroeien gaat niet altijd zonder problemen, dat hoort bij het leven. Toch zijn wij als samenleving doorgeschoten in het idee dat voor elke klacht of elk probleem een behandeling (nodig) is en dat geluk maakbaar is. De focus van deze opgave ligt daarom op het bevorderen van gezondheid, veerkracht en ontwikkeling. Geïndiceerde geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen blijft beschikbaar voor wie dat echt nodig heeft.

Ontwerpaanpak mentale gezondheid

De Ontwerpaanpak mentale gezondheid, gebaseerd op de uitgangspunten van het Ecosysteem Mentale Gezondheid (GEM) is naast Nijmegen, in 2024 ook geïntroduceerd in Wijchen en Heumen.

Het regioteam heeft samen met de lokale kartrekkers diverse bijeenkomsten georganiseerd. Verschillende betrokken organisaties hebben gesproken over de thema's 'anders kijken naar psychisch leed' en 'maatschappelijke acceptatie van diversiteit in gedrag'. Deze bijeenkomsten hebben geleid tot werkgroepen waarin concrete voorstellen uitgewerkt worden om de mentale veerkracht van jeugdigen en gezinnen te versterken. Zo is de beweging in gang gezet om een maatschappelijke transitie te bereiken: van zorg naar meer welzijn.

Daarnaast heeft het regioteam verkend welke kansen er liggen in het verstevigen van de sociale basisvoorzieningen voor jongeren, die bijdragen aan het versterken van mentale veerkracht.
We hebben vastgesteld dat jongeren in toenemende mate behoefte hebben aan verbinding en contact met lotgenoten, om eenzaamheid (en de daaruit voortkomende problemen) te voorkomen.

Dit inzicht heeft geleid tot een regionale aanvraag bij het Integraal Zorgakkoord (IZA) voor de implementatie van de GEM aanpak tegen eenzaamheid onder jongeren.

Voorbereiding pilots brede intake

Het regioteam heeft in 2024 meegewerkt aan de voorbereiding van verschillende pilots, die gaan over het voeren van een brede intake. In 2025 gaat regio Beuningen leren van het effect 'Family Check Up'[1] . In 2025 is Nijmegen gestart met de methode 'Stepped Diagnoses'. Dat is een consultvoering waarbij je begint met de minst ingrijpende benadering (de narratieve) en zo nodig stapsgewijs intensievere benaderingen kiest, zoals een diagnose volgende de DSM. Het Regionaal Expertise Team (RET) leert van de verklarende analyse (VA) en in de ontwerpsessies 'Mentale Gezondheid' worden de uitgangspunten van het verkennend gesprek onderzocht. Deze pilots lopen in 2025 door.

Pilots collectiveren zorg

In 2024 heeft het regioteam pilots opgezet over het collectief organiseren van zorg, namelijk: groepsgerichte schematherapie en de Libraz module. We stimuleren onze partners om in deze pilots verder te kijken dan de eigen organisatie, omdat we erin geloven dat de verandering een gezamenlijke zoektocht móet zijn. Deze pilots lopen in 2025 door.

Respijtzorg

In 2024 is er een concept visie op respijtzorg opgeleverd. Deze bevat een beleidskader, een beslisboom en een advies voor bestuurlijke borging. Het regioteam heeft de eerste opzet gedeeld met aanbieders en verwijzers uit de regio.

De uitgangs-punten van deze visie zijn meegenomen bij de aan-besteding van ambulante jeugdhulp in onze regio. Het definitieve stuk zal binnenkort worden gedeeld met de regiogemeenten.

Crisisketen jeugd ggz

In bestuurlijke overleggen zijn diverse knelpunten in de crisis ggz-keten benoemd. Naar aanleiding daarvan is een projectgroep geformeerd. Deze projectgroep heeft gezamenlijk een klantreis gemaakt. In deze klantreis zijn de fasen die een jeugdige doormaakt vastgelegd en is per fase zichtbaar geworden welke knelpunten worden ervaren in het systeem. Deze knelpunten zijn uitvoerig besproken in de projectgroep crisis-ggz en in bestuurlijke bespreken, met onder andere Pro Persona, Karakter, het ROB en een afgevaardigde van het Regioteam. In 2025 wordt per knelpunt de juiste mensen aan tafel gevraagd om samen tot een passende oplossing te komen.

1 Familycheckup.nl

Opgave 3: Het organiseren van passende hulp voor complexe situaties bij jeugdigen en hun gezinnen

Wij willen in het Rijk van Nijmegen passende hulp voor ieder kind en het gezin. Ook in situaties waarin kinderen vastlopen in het zorglandschap dat we georganiseerd hebben. In deze complexe situaties organiseren we maatwerk.

Regionaal Expertteam

In 2024 was het Regionaal Expertteam (RET) volop beschikbaar voor laagdrempelig contact, consultatie en advies, procesregie en een bespreking van casuïstiek aan de RET-tafel. In 2024 is er voor 32 kinderen een RET-tafel georganiseerd. We zien dat dit ongeveer een kwart van de totale doelgroep van het RET is. De andere driekwart wordt direct al opgepakt door de voorzitter. In totaal gaat het hierbij dus om ongeveer 100 kinderen.

Er was een sterke behoefte aan meer teamgevoel in het RET. Een gezamenlijke missie, visie en randvoorwaarden om samen te werken. Het regioteam hier met het RET hard aan gewerkt. Hierdoor hebben alle professionals in het RET netwerk nu een stevige basis voor de samenwerking. Dit blijft wel iets wat continu aandacht nodig heeft.

Vanwege het succes van de pilot verklarende analyse (VA) is deze in 2024 voortgezet. Inbrengers kunnen gezamenlijk met een externe gedragswetenschapper een VA uitvoeren als dit nodig is in een casus. Met de komst van de Essentiële Functies zien we een toename in de vraag om een VA, mede doordat dit een voorwaarde is bij plaatsingen in dat verband.

Doorbraakaanpak

In 2024 is de verspreiding van de methodiek van de Doorbraakaanpak voortgezet. In opdracht van het regioteam heeft het Instituut Publieke Waarden de meeste consulenten en kwaliteitsmedewerkers van de lokale teams in de regiogemeenten getraind in het gedachtegoed van de Doorbraakaanpak. Ook een aantal afgevaardigden van Jeugd-bescherming Gelderland en de proeftuin ‘Samen Verder’ zijn getraind in de aanpak. Daarnaast zijn er twee brede sessies georganiseerd voor beleids-adviseurs, juridische medewerkers, financieel adviseurs en managers over de randvoorwaarden van de Doorbraakaanpak, zoals een doorbraakbudget. Het regioteam volgt de aankomende jaren de inzet van de Doorbraak-aanpak nauwgezet en regionaal kunnen we leren van de uitkomsten.

Opgave 4: Terugdringen residentiele jeugdhulp: zo thuis mogelijk

We willen uithuisplaatsingen zoveel mogelijk voorkomen. Wanneer residentiele jeugdhulp toch nodig is, doen we dat zo thuis mogelijk. Kinderen blijven hun leven lang verbonden aan het gezin, het systeem waar ze hun wortels hebben. Ook als het moeilijk gaat, blijft het de basis van hun bestaan.

Steungezinnen en Zorgoppas

In de hele regio is door gemeenten geïnvesteerd in de inzet van steungezinnen bij overbelaste gezinnen. In 2024 zijn er regionaal al meer dan 100 koppelingen gemaakt. In 2024 is de gemeente Nijmegen verdergegaan met de Zorgoppas en heeft deze vorm van steun geëvalueerd. Op basis van de positieve resultaten (grote tevredenheid van de ouders én minder jeugdzorg nodig) onderzoeken we in 2025 de mogelijkheden voor regionale uitbreiding.

JIM aanpak

Vijf jaar geleden is in het Rijk van Nijmegen al gestart met de JIM- aanpak (Jouw Ingebrachte Mentor), later ook opgenomen in de Hervormingsagenda Jeugd. De aanpak richt zich op duurzame verandering in plaats van klacht- en symptoom-gerichte behandeling en wordt gezien als een alternatief voor uithuisplaatsing. In 2024 nam het InVerbindingsteam deel aan een actieonderzoek (tevens promotieonderzoek van Suzanne de Ruig). Ook is er geïnvesteerd in de doorontwikkeling naar duurzame, circulaire zorg. Op verzoek van de regio illustreerde Praktikon aan de hand van twee casusbeschrijvingen de werkwijze van het InVerbindingsteam. Daarmee wordt zichtbaar hoe een theoretisch concept in de praktijk leidt tot duurzame jeugdhulp.

Pleegzorg

In het Rijk van Nijmegen proberen we potentiële pleeg-ouders op diverse manieren te bereiken. In 2024 is er vanuit pleegzorg Rijk van Nijmegen een vervolg gegeven aan de lang lopende wervingscampagne onder de slogan “Jouw liefde maakt het verschil”. De campagne richtte zich via zowel online als offline mediakanalen op het vergroten van naamsbekendheid en zichtbaarheid, door middel van het delen van echte verhalen van pleegouders. Daarnaast organiseerden we samen met Entrea lindenhout informatieavonden en was er een grotere campagne rondom de Week van de Pleegzorg in november 2024. Sommige regiogemeente kozen ervoor om in deze week pleegouders extra waardering te geven, bijvoorbeeld in de vorm van een compliment of attentie. Meer info is te vinden op www.pleegzorgrijkvannijmegen.nl.
De afgelopen jaren is er onderzoek uitgevoerd naar effectiviteit ten opzichte van de werving van nieuwe pleegouders. In 2025 gaan we verder met gericht kijken welke vorm van werving past bij onze regio. In 2025 gaan we gerichter onderzoeken welke wervingsvorm het beste past bij onze regio.

Aanbesteding specialistische jeugdhulp en Essentiële Functies

In 2024 heeft het regioteam beleidsmatig veel tijd besteed aan zowel de regionale aanbesteding voor specialistische jeugdhulp als de bovenregionale aanbesteding voor hoog specialistische jeugdzorg, de Essentiële Functies. Samen met het ROB als projectleider en de afdelingen inkoop en juridische zaken, is bijna twee jaar gewerkt aan de nieuwe contracten per 1 januari 2025. In het programma van eisen is onze regionale visie op de beweging van de transformatie van de specialistische jeugdzorg verwoord en vertaald naar een inkoopkader en productenboek.

Dit proces hebben we samen met verwijzers en zorgaanbieders doorlopen, we hebben hen uitvoerig geconsulteerd en tevens ervarings-deskundigen betrokken.

De vraag en uitdaging daarbij was steeds hoe je de gewenste inhoud vooropzet, en vanuit die visie een vrij technische en juridische inkoopprocedure vormgeeft, zonder perverse prikkels op de uitvoering voor professionals en natuurlijk de kinderen en gezinnen. Dit vergt doordenken, ver vooruitdenken, vertalen, checken, de klantreis (zorgaanbieder én cliënten) volgen en weer terug. De inkoop is succesvol geweest: er is een dekkend zorglandschap gecontracteerd en er is geen enkele juridische procedure geweest.

Het bovenregionale proces heeft geresulteerd in contractering van de Gelderse jeugdalliantie. Deze alliantie verenigt vijftien organisaties uit de jeugd- ggz, verslavingszorg, gehandicaptenzorg, forensische zorg en jeugd- en opvoedhulp. Samen met gemeenten zorgen zij ervoor dat de juiste hulp op maat beschikbaar is, onafhankelijk van regiogrenzen. Het ROB en beleid van de regio Rijk van Nijmegen waren goed vertegenwoordigd in dit proces door te zorgen voor aanwezigheid in alle werkgroepen en we hadden daarbij maximale invloed.

Project Crisis als Kans

Jeugdbescherming geeft al jaren aan te veel tijd kwijt te zijn in de zoektocht naar een crisisplek. Door diverse gesprekken met de aanbieders heeft het regioteam meer inzicht gekregen in de praktijk van het zoeken, sparren en matchen. Daarom hebben we als regioteam in 2024 het project Crisis als Kans voorbereid. Dit project houdt in dat - indien mogelijk - in de crisissituatie de verklarende analyse wordt afgenomen, er intensieve ambulante hulp wordt ingezet waarbij verschillende disciplines meedenken en er door de regio vier capaciteitsplekken zijn ingekocht. Hier kunnen kinderen tijdelijk logeren als dat nodig is. Toeleiding gaat via één centraal punt (Jeugdbescherming Gelderland en achterwacht het Entreeteam van Entrea Lindenhout), zodat verwijzers vroegtijdig kunnen overleggen en afstemmen, waarbij er korte lijntjes met het RET zijn. In de voorbereiding is geconstateerd dat de daadkrachtig aanpak van crisiswerkers botst met de op vertraging/stabilisering gerichte werkwijze van de therapeuten.

Daarbij verschilt de focus en cultuur van de Gecertificeerde Instelling als organisatie van die van een zorgaanbieder als Entrea Lindenhout. Het regioteam heeft een externe coach ingezet om het gezamenlijk reflecteren en leren te begeleiden, en krijgen ze intervisie, omdat deze werkwijze best spannend en innovatief is.

Uitstroom hulp voor moeders met jonge kinderen

Vanuit lokale teams kwamen verschillende signalen naar voren over een tekort aan passende 24/7 uitstroomplekken voor moeders met jonge kinderen. Hierdoor stagneerde bijvoorbeeld de uitstroom vanuit het Moederkindhuis 24/7 van de Driestroom. In verschillende gesprekken met zowel Driestroom als Entrea Lindenhout is een probleemanalyse gemaakt. Het regioteam is daarna samen met het ROB opzoek gegaan naar passende oplossingen. Naast dat er al een apart traject liep rondom het mogelijk aanpassen van de verordening Beschermd wonen, is uit een gezamenlijk gesprek met organisatie Onder de Bomen gebleken dat het product ‘gesteund wonen’ een oplossing biedt voor een groot deel van deze doelgroep.

Opgave 5: Scheiden zonder schade voor alle gezinsleden

We willen dat ouders vaker zonder schade scheiden. Complexe scheidingen leiden tot ontwikkelingsbedreigingen bij kinderen, onveiligheid en mishandeling. Het gevolg is een grote druk op jeugdzorg en zelfs uithuisplaatsingen. Dit willen we voorkomen.

Regionaal Expertise Project (complexe) Scheidingen

In februari 2023 is het Regionaal Expertise Project (complexe) Scheidingen gestart (REPS). Het REPS is een samenwerkingsverband vanuit Sterker sociaal werk, Entrea Lindenhout, Pro Persona en Jeugdbescherming Gelderland. Het REPS wordt ingezet om expertise toe te voegen aan lokale teams, Gecertificeerde Instellingen en partners uit de veiligheidsketen.

In 2024 zijn er 157 vragen gesteld aan het REPS. De tijdsinvestering varieert, evenals de vorm van contact. Bij meer dan twee-derde van de vragen kon de aanvrager zelfstandig verder. Bij de rest belde de aanvrager terug of was een andere ondersteuning nodig. Er werd dan door het REPS op locatie of aangeschoven bij een gesprek met ouders.

Het samenwerkingsverband met onder andere Sterker, Entrealindenhout en Pro persona heeft meerdere voorlichtingen en workshops georganiseerd. Daarnaast is in het REPS geïnvesteerd in onderlinge samenwerking en het leren van elkaar vanuit de nieuwe visie ‘2 gezinnen en 2 plannen’. De samenwerking verliep in de praktijk niet altijd even soepel, daarom heeft het regioteam hier extra aandacht aan besteed. De managers uit de betrokken organisaties waren wel actief betrokken bij de doorontwikkeling van de samenwerking en spraken elkaar aan als organisatiebelangen gingen prevaleren. Na de coaching werd een belangrijke les gedeeld, namelijk: dat de medewerkers geen team met elkaar hoefden te vormen, maar dat een samenwerkingsverband voldoende was. Uit de zeer positieve feedback die is opgehaald bij de lokale teams en jeugdbeschermingstafel, bleek dat de buitenwereld geen last heeft gehad van deze onrust.

Het REPS duurde twee jaar en is eind 2024 beëindigd. In de uitvoering van de consultatie en advies is namelijk direct gewerkt aan de borging van de REPS uitgangspunten in reguliere werkwijzen en contracten van welzijns- en zorgorganisaties. Bij de afronding van het project is een hand-out samengesteld met de werkwijze die het REPS na twee jaar heeft opgebouwd. In het document staan de zeven principes, de routekaart en bijbehorende tools. Het betreft praktische hulpmiddelen waarmee de professional direct aan de slag kan. Er is ook een evaluatierapport over het REPS beschikbaar. Alle informatie is terug te vinden op de website van het regioteam:
REPS - Jeugd Regio Nijmegen - Samen Kleuren Wij De Toekomst

Opgave 6: Veiligheid voor gezinnen, samen voor veilig

We streven naar meer veiligheid voor gezinnen. We zetten sneller passende en zinvolle hulp in rond het kind en het gezin. Daardoor wordt de veiligheid vergroot. Dit doen we door zoveel mogelijk met één gezicht vanuit de betrokken hulpverlening te werken. We werken vanuit integrale zorg met sterke lokale teams als fundament.

Jeugdbeschermingstafel

Het regioteam zet samen met het Zorg- en Veiligheidshuis nog steeds in op het versterken van de Jeugdbeschermingstafel (JBT). De digitale vragenlijsten die in 2023 samen met de afdelingen Onderzoek en Statistiek van de gemeente Nijmegen zijn gemaakt, zijn ook in 2024 gebruikt om structureel feedback op te kunnen halen bij ouders, jongeren en professionals.

Jaarlijks wordt de nieuwsbrief over alle ontwikkelingen rondom de JBT uitgebracht en verspreid onder professionals. Ook is de bijeenkomst 'De jeugdbeschermingstafel is van ons allemaal' weer georganiseerd, met volle zalen (70 man) en leuke presentaties door niet alleen het regioteam, maar ook samenwerkingspartners.

In 2024 is de JBT-club (Procesregisseurs Zorg- en Veiligheidshuis, de informatie coördinator, Raad voor de Kinderbescherming en het regioteam) gestart met het toetsen van het beëindigen van een Ondertoezichtstelling aan de Jeugdbeschermingstafel en dit proces ook te evalueren. De belangrijkste opbrengsten waren:

- Lokale teams willen eerder geïnformeerd worden over toets momenten, de inhoud van het borgingsplan en de visie van ouders en kind.
- De secretariële voorbereiding wordt als helpend ervaren.
- Discussies over inzet hulp in bijzijn van cliënten zijn soms ongewenst. De rol van het netwerk en het kind verdient aandacht.
- Er is niet altijd duidelijkheid over overdrachtsmomenten, verantwoordelijkheden en haalbaarheid van vrijwillige hulp.
- Warme overdracht lukt niet altijd en opvolging na OTS vraagt betere afspraken.

Vervolgacties in 2025 richten zich op vroegtijdige afstemming, helderheid over rollen, betere informatie-deling en structurele afspraken rond overdracht.

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

In het kader van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming heeft het regioteam in samenwerking met de managers en professionals van de betrokken uitvoerende organisaties (Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen, Moviera, Meldpunt Bijzondere Zorg, ervaringsdeskundigen en een veranderkundig coach) in 2024 weer hard gewerkt in de proeftuin Gelderland-Zuid, locatie Nijmegen Dukenburg. Deze organisaties vormen sinds begin 2023 samen het veiligheidsteam "Samen Verder".

Het team heeft in 2023 en 2024 bij 180 gezinnen en huishoudens consulatie en advies gegeven (van incidenteel tot een paar keer participatief, dus mee op huisbezoek) en samen met het Buurtteam bij 91 gezinnen langdurige begeleiding geboden. Bij deze huishoudens is bijna altijd sprake van trauma, bij twee op de tien gezinnen heeft minimaal één gezinslid een licht verstandelijke beperking, en in bestaanszekerheid is er veelal financiële problematiek.

Als we kijken naar de cijfers van deze integrale aanpak voor gezinnen met meervoudige veiligheidscasuïstiek, zien we een zeer positief beeld. Deze werkwijze versterkt de eigen kracht van gezinnen en stimuleert nauwe samenwerking tussen hulpverleners, waarbij gewerkt wordt met één integraal plan per gezin. Om naast cijfers een beeld te krijgen van dit project, is er in 2024 een documentaire gemaakt. Deze vind je hier: Documentaire Samen Verder.

2025 wordt een spannend jaar voor de continuering van het toekomstscenario. Er zijn namelijk geen middelen gereserveerd in de landelijke voorjaarsnota.

Gelderse Verbeteragenda en opstart Hervormingsagenda jeugd

In 2024 is de Gelderse Verbeteragenda (GVJB) tot zijn eind gekomen en heeft het regioteam samen met het ROB het door de G7 aan ons toebedeelde acties afgerond.

Het regioteam heeft samen met de projectleider Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM) de focus verlegd naar de samenwerking tussen de lokale teams en de veiligheidspartners, waaronder de Gecertificeerde Instellingen (GI). Er zijn in 2024 drie kennisbijeenkomsten georganiseerd. Er is onder andere aandacht besteed aan het verbeteren van communicatie en afstemming, borging van kennis, gezamenlijke methodieken, en het versterken van eigenaarschap. Een concreet resultaat is dat de visie van de Nijmeegse buurtteams op het 'erbij blijven' bij een OTS is verankerd.

De leerbijeenkomsten, waar casuïstiek wordt besproken, zijn in de tweede helft van 2024 voortgezet onder de vlag van de Hervormingsagenda jeugd, thema Sterke Lokale teams. De leervragen die steeds terugkomen in deze bijeenkomsten zijn: hoe gaan we om met complexe casuïstiek, hoe blijven we bij elkaar en wie heeft de regie? De opbrengst in 2024 is een stukje bewustwording. Dat op- en afschalen geen meerwaarde heeft, en dat korte lijnen, elkaar opzoeken en samenwerken het beste is voor een casus. In deze leerbijeenkomsten kwam sterk naar voren hoe belangrijk de lokale afstemming is (in de zin van korte lijntjes) tussen het lokale team, Veilig Thuis, GI's en de Raad voor de Kinderbescherming. Hier ligt een sterke lokale opgave.

Jeugd en straf

In 2024 heeft het regioteam geïnvesteerd in de relatie met het Zorg en Veiligheidshuis (ZVH). Er is afgesproken dat we elkaar op de hoogte houden en elkaar betrekken wanneer dat nodig is.

Het regioteam heeft in 2024 contact gelegd met het ontwikkelprogramma Jeugdstrafrechtketen Oost-Nederland en deelgenomen aan de informatiebijeenkomsten. Dit ontwikkelprogramma wordt georganiseerd vanuit het Arrondissement Oost en het Ministerie van Justitie en Veiligheid. We zijn als regio nu aangehaakt en zij weten onze regio inmiddels goed te vinden.

Het regioteam heeft in 2024 de samenwerking met het programma Preventie met Gezag opgestart. De jeugdigen in dat programma, komen wij als regio namelijk ook tegen binnen de opgaven van het regioprogramma. De verbinding met scholen in Nijmegen is gemaakt en er zijn in de regiogemeenten lokale acties uitgevoerd om bijvoorbeeld de samenwerking in de wijk te verstevigen. Daarnaast zijn er een aantal KANSRIJK trajecten ingezet voor jongeren buiten de gemeente Nijmegen. In 2025 zijn we voornemens de ontwikkelingen in Nijmegen middels een bijeenkomst actief te delen met de regiogemeenten.

Jeugdige ex- gedetineerden

In de regio hebben we 'Samenwerkingsafspraken nazorg voor jeugdige ex-gedetineerden Rijk van Nijmegen'. Dit gaat over de samenwerking tussen de Justitiële Jeugdinrichting de Hunnerberg, Jeugdreclassering Gelderland, Jeugdreclassering Nederland, de nazorg coördinatoren/beleidsadviseurs van de verschillende regiogemeenten en de Raad voor de Kinderbescherming. Het regioteam heeft in 2024 een actualisatie van deze afspraken gemaakt en deze is inmiddels vastgesteld.

Er is gebleken dat het heel fijn is om elkaar te ontmoeten, zodat we elkaar vervolgens veel beter weten te vinden gedurende bezigheden van onze jongeren. Dit thema vraagt ook lokaal de nodige aandacht, omdat er veel lokale partijen betrokken zijn. Denk aan politie (handhaving) en Welzijns- en jongerenwerk.

Meten = weten?!

Binnen het Regioprogramma werken we aan de hand van zes opgaven. Deze verwoorden de grootste thema's in het Rijk van Nijmegen. Iedere opgave heeft een aantal actielijnen die weergeven wat we doen. We monitoren de inhoud van onze acties middels de PDCA cyclus continue. Bij aanvang van het regioprogramma zijn per opgave één of meerdere indicatoren vastgesteld. De voortgang per indicator is beschreven in Bijlage 1.

We merken hierbij op dat niet alle resultaten van het regioprogramma in cijfers zijn uit te drukken. Ook worden niet alle cijfers jaarlijks geüpdatet, wat maakt de cijfers bij sommige indicatoren gelijk zijn aan de evaluatie van 2023.

Ervaringsdeskundigheid

Het clientperspectief is altijd leidend in ons werk. Binnen alle opgaven wordt er vanuit dit perspectief gewerkt. Er is regelmatig contact met bijvoorbeeld cliëntorganisaties. Soms is er een ervaringsdeskundige toegevoegd aan een project, zoals met het Toekomstscenario in Dukenburg. In 2024 is er een pilot uitgevoerd waarin we hebben geleerd hoe ervaringsdeskundigen een bijdrage kunnen leveren aan de beleidsvorming van het regioprogramma. In deze pilot zijn drie ervaringsdeskundigen met verschillende expertises gekoppeld aan het regioprogramma. Zij hebben zich vier uur per week verbonden aan één of twee opgaven, sloten aan bij de opgaven overleggen en gingen mee naar relevante bijeenkomsten. Wat opvalt is dat de inzet van ervaringsdeskundigen zeker een positieve bijdrage levert, maar dat het proces van de pilot niet passend is bij de complexiteit en dynamiek van het werk in het regioprogramma Jeugd. Vanaf 2025 is ervaringsdeskundigheid daarom op oproep beschikbaar, wanneer er een duidelijke opdracht is.

Sterke Lokale teams

We bewegen in de regio naar minder specialistische jeugdhulp en meer inzet van nabij georganiseerde ondersteuning. Hulp die laagdrempelig en passend is, en dichtbij gezinnen beschikbaar. Lokale teams van de regiogemeenten spelen daarin een belangrijke rol. In alle opgaven van het regioprogramma zijn taken voor het lokale team te vinden, van onderwijs tot het vergroten van veiligheid voor gezinnen. Het slagen van de regionale ambitie hangt af van de juiste wisselwerking tussen de kwaliteit en opdracht van het lokale team en de beschikbaarheid van aanvullende jeugdhulp in de regio Rijk van Nijmegen. In 2024 heeft het regioteam daarom het 'Richtinggevend kader Toegang, lokale teams en integrale dienstverlening' van de VNG besproken met de teamleiders van de lokale teams. In deze kennisdelingssessies is inzichtelijk gemaakt wat er op de lokale teams af gaat komen. In 2025 volgt het landelijk opgestelde convenant Sterke Lokale Teams. Deze bevat de landelijke gestelde eisen aan lokale teams.

Communicatie

De website van Jeugd Regio Nijmegen 'Samen Kleuren we onze Toekomst' speelt een belangrijke rol in het versterken van de jeugdzorg in de regio. Deze site fungeert als centraal platform waar professionals in het veld, managers, bestuurders en andere betrokkenen informatie kunnen vinden over zorg en ondersteuning voor kinderen en jongeren in de regio Nijmegen.

De website geeft inzicht in de thema's die centraal staan in de jeugdzorg in onze regio, zoals het voorkomen van uithuisplaatsingen, het versterken van mentale veerkracht en het bevorderen van inclusie in het onderwijs. Ook biedt de site ervaringsverhalen van professionals, blogs en podcasts die inspireren en informeren. Hoewel de website al veel waardevolle informatie biedt, is het belangrijk om deze voortdurend door te ontwikkelen en te actualiseren. Een recente toegankelijkheidsverklaring wijst erop dat de site gedeeltelijk voldoet aan de toegankelijkheidsstandaard. Daarom zijn we in eind 2024 gestart met het verbeteren hiervan. Dit loopt door in 2025.

Verbinding in de regio en vooruitblik 2025

We werken als regio Rijk van Nijmegen aan een gezamenlijk ambitie. Dat doen de gemeenten op lokaal niveau en samen doen we dat op regionaal niveau. Het regioteam werkt aan opgaven die vragen om gezamenlijke ontwikkeling, meer slagkracht en efficiënte samenwerking. De opdracht en de rol van het regioteam onderzoeken we per thema. Daarom is het belangrijk om als regioteam de verbinding te houden met de collega's van de lokale gemeenten In diverse ambtelijke werkgroepen en het zogeheten '7-up' (met verbindingsambtenaren, ROB en collega's van lokale teams) is de voortgang op de actielijnen besproken. Ook hebben we met de lokale gemeenten doorgepraat over welke randvoorwaarden er nodig zijn in de gemeenten om de regionale opgaven te doen slagen.

In 2024 organiseerde het regioteam een theatercollege om uitvoerders in het jeugd-domein te betrekken bij onze regionale ambitie en te inspireren. Het thema was 'veerkracht'. Veerkracht van onze jeugd en van professionals.

Het regioteam heeft de opdracht en het vertrouwen gekregen om de regiogemeenten te vertegenwoordigen op regionale, boven-regionale (G7) en landelijke dossiers. Vanuit de gremia krijgen we terug dat wij als regio goed samenwerken en blijven innoveren. Onze regio heeft een goede naam. De stuurgroep (waar Nijmegen voorzitter is en met Wijchen als vertegenwoordigende gemeente en het ROB) zorgt dat we hier ook expliciet aandacht voor hebben. We kijken uit om samen met de lokale gemeenten en het ROB een volgende stap te zetten in de versterking van onze regionale samenwerking.

We zien een aantal onderwerpen waarop we graag met jullie willen ontwikkelen. Zo hebben we als regioteam behoefte aan concretere afspraken over hoever de rol van het regioteam reikt ten opzichte van de lokale verantwoordelijkheid. In samenhang daarmee bespreken we graag hoe we omgaan met lokale randvoorwaarden om regionale opgaven uit te kunnen werken. Meer helderheid versterkt de impact die we als regio kunnen maken. We hebben als regioteam niet alle controle over het wel of niet slagen van de regionale ambitie. Maar laten we de verbinding blijven zoeken, samen anders leren kijken naar problemen en oplossingen, en samen in beweging komen.

samen kleuren
wij de toekomst

Kijk voor meer informatie en contactgegevens op:
jeugdregionijmegen.nl en robregionijmegen.nl